

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/137/2024
Identifikačné číslo spisu: 1109210351
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1109210351.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: OZETA NEO, a. s., Topoľčany, Dopravná 2098/9, IČO: 36 329 843, zastúpený Zvara advokáti, s. r. o., so sídlom Bratislava, Námestie SNP 1, IČO: 46 547 878, proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV, predtým Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. B1-22C/53/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 v spojení s opravným uznesením zo dňa 12. októbra 2023 sp. zn. 5Co/76/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. júna 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 v spojení s opravným uznesením zo dňa 12. októbra 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (dnes Mestský súd Bratislava IV, ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozhodol vo veci prvýkrát dňa 12. apríla 2012 rozsudkom č. k. 22C/53/2009-138 v spojení s opravným uznesením zo dňa 13. apríla 2012 č. k. 22C/53/2009-147 tak, že žalobu pôvodného žalobcu VINACO HOLDINGS LIMITED, Cyprus, ktorý žiadal od žalovanej náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) v sume 453.030,50 eura s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 14.04.2008 do zaplatenia titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora Mgr. Róberta Gogu, Bratislava, zamietol. V exekučnom konaní vedenom u menovaného súdneho exekútora, v ktorom pôvodný žalobca vystupoval ako oprávnený, súdny exekútor podľa tvrdení pôvodného žalobcu nepoukázal na jeho účet prostriedky získané dražbou nehnuteľnosti povinného v predmetnom exekučnom konaní a týmto nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci mala byť pôvodnému žalobcovi spôsobená škoda, za ktorú v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. nesie zodpovednosť Slovenská republika. Podľa súdu prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol, k vzniku škody u pôvodného žalobcu ešte nedošlo, keďže nárok na plnenie je uplatniteľný a vymožiteľný priamo proti exekútorovi. Ujma odškodniteľná podľa zákona č. 514/2003 Z. z. vznikne až vtedy, ak v primárnom právnom vzťahu účastníkov nie je možné dosiahnuť plnenie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 22.05.2014 č. k. 5Co/305/2012-179 uvedený rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zrušenie rozsudku odôvodnil tým, že právny názor súdu prvej inštancie, že ku škode ako takej ešte nedošlo, je nesprávny. Poukázal na to, že súdny exekútor v exekučnom konaní vykonáva úkony štátneho orgánu, ktorému je zverený výkon verejnej moci, a pri výkone tejto verejnej moci nemá postavenie súkromnoprávneho subjektu. Dôsledkom nespĺnenia povinnosti súdneho exekútora Mgr. Gogu vyplatiť v zákonom stanovenej lehote oprávnenému finančné prostriedky vymožené v exekúcii bola pôvodnému žalobcovi spôsobená škoda pri výkone verejnej moci.

3. Súd prvej inštancie po vrátení veci na ďalšie konanie pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že na miesto pôvodného žalobcu vstúpil do konania žalobca OZETA NEO, a. s. Potom doplnil dokazovanie a dňa 19.11.2015 vyhlásil (v poradí druhý v tejto veci) rozsudok č. k. 22C/53/2009-610, ktorým opätovne žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na majetok súdneho exekútora Mgr. Gogu bol uznesením súdu vyhlásený konkurz, do ktorého si žalobca prihlásil pohľadávku vyplývajúcu z exekučného konania, v rámci konkurzu mu už aj bola vyplatená suma 11.042,13 eura, a konkurzné konanie nie je doposiaľ ukončené. Dospel potom k záveru, že žalobe nemožno vyhovieť, pretože vznik škody vzhľadom na prebiehajúce konkurzné konanie nebol v konaní preukázaný. Námietku žalovanej o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie aktuálneho žalobcu pre uplatnenie náhrady škody voči štátu z dôvodu, že ním predloženou zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 14.10.2011 nedošlo k postúpeniu pohľadávky na náhradu škody voči štátu, ale iba k postúpeniu pohľadávky voči dlžníkovi vymáhanej v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04, posúdil súd prvej inštancie ako nedôvodnú.

4. Odvolací súd uznesením zo dňa 30. novembra 2017 č. k. 5Co/94/2016-643 aj tento, v poradí druhý rozsudok, súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Poukázal na to, že žalobca v konaní preukázal, že mu postupom súdneho exekútora - nespĺnením povinnosti vyplatiť finančné prostriedky z rozvrhového uznesenia, vznikla škoda. Súd prvej inštancie mal počkať na výsledok konkurzu, ktorý si žalobca vybral ako primárny spôsob uplatnenia svojho nároku, na základe čoho by ustálil výšku škody, ktorá žalobcovi vznikla. Uspokojenie žalobcu z konkurzu je prioritné a až po jeho ukončení si môže žalobca nárokovať náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

5. Súd prvej inštancie následne vo veci rozhodol v poradí tretím rozsudkom dňa 27. februára 2020 č. k. 22C 53/2009-774, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 418.510,49 eura do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I. rozsudku), vo zvyšku uplatneného nároku a v časti úrokov z omeškania žalobu zamietol (výrok II. rozsudku) a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 92 % (výrok III. rozsudku). Na odôvodnenie tohto rozsudku prvoinštančný súd uviedol, že právnenému predchodcovi žalobcu bola v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora Mgr. Gogu v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04 spôsobená škoda, keďže na základe súdom schváleného rozvrhu výťažku mala byť pohľadávka právneho predchodcu žalobcu uspokojená v celkovej výške 13.647 997,- Sk (453.030,50 eura), avšak súdny exekútor si nespĺnil povinnosť vyplatiť finančné prostriedky vyplývajúcu mu z rozvrhového uznesenia, a to ani v lehote podľa § 165 ods. 1 Exekučného poriadku. Škoda ako dôsledok nesprávneho postupu súdneho exekútora tak spočíva v zmenšení majetku žalobcu o to, o čo by sa jeho majetok zväčšil, keby postup exekútora bol v súlade so zákonom, čím je preukázaná i príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, ktorá žalobcovi vznikla. Žalovaná zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora. Od sumy spôsobenej škody je ale potrebné odpočítať sumu 17.923,06 eura, ktorá bola žalobcovi vyplatená v rámci konkurzného konania na majetok súdneho exekútora Mgr. Gogu, a v tomto rozsahu preto žalobu zamietol. Rovnako zamietol žalobu aj v časti úrokov z omeškania. Žalovaná sa mohla podľa súdu dostať do omeškania až skončením konkurzu, ktorý ale ešte ukončený nebol, preto žalobcovi nevzniklo právo na úroky z omeškania v rozsahu ako sa domáha žalobou. Námietku, že žalobca nemá právo na náhradu škody spočívajúcej v exekútorom vymoženej, ale oprávnenému nevyplatennej časti pohľadávky voči dlžníkovi vymáhanej v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04, pretože v čase postúpenia pohľadávky voči dlžníkovi na terajšieho žalobcu táto už v rozsahu vymoženia exekútorom zanikla, a v tomto rozsahu teda nemohlo ani dôjsť k jej postúpeniu,

vrátane práva domáhať sa náhrady škody z jej nevyplatenia, vyhodnotil za nedôvodnú, s poukazom na to, že zmluva o postúpení pohľadávok medzi VINACO HOLDINGS LIMITED a OZETA NEO, a. s. (predchádzajúcim a súčasným žalobcom) spĺňa zákonom vyžadované podmienky a postúpená pohľadávka spočívajúca v nároku na náhradu škody voči štátu je vyjadrená jasne a zrozumiteľne.

6. Odvolací súd rozsudkom z 27. júna 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 v spojení s opravným uznesením zo dňa 12. októbra 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 27. februára 2020 č. k. 22C 53/2009-774 zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 435.107,44 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 6,5 % zo sumy 453.030,50 eura od 05.12.2008 do 12.08.2015, zo sumy 441.998,37 eura od 13.08.2015 do 28.10.2018, a zo sumy 435.107,44 eura od 29.10.2018 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I. rozsudku), konanie v časti uplatnených úrokov z omeškania do 04.12.2008 a v časti prevyšujúcej 6,5 % uplatneného ročného úroku zastavil (výrok II. rozsudku) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III. rozsudku).

7. Na odôvodnenie svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že právnenému predchodcovi žalobcu bola konaním súdneho exekútora Mgr. Gogu spôsobená škoda 453.030,50 eura. K otázke postúpenia pohľadávky na náhradu škody z pôvodného žalobcu na súčasného sa tiež stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, ktorá je predmetom konania, a teda žalobca je v konaní aktívne legitimovaný. Postupovaná pohľadávka je podľa odvolacieho súdu v zmluve o postúpení pohľadávok v jej prílohe jasne špecifikovaná (z akej pohľadávky vznikla - pohľadávka predchodcu žalobcu u dlžníka L. I., jej výška, že sa postupuje pohľadávka voči štátu na náhradu škody) a možno teda konštatovať, že pohľadávka ktorá je predmetom tohto sporu a bola predmetom postúpenia bola špecifikovaná jasne, určito a nezameniteľne. Priznal žalobcovi aj úroky z omeškania, pretože na omeškanie žalovanej nemá vplyv priebeh a ukončenie konkurzného konania (konkurzné konanie a jeho výsledok majú vplyv len na výšku priznanej istiny-náhrady škody od štátu, podľa výsledku konkurzného konania). Podľa ustálenej judikatúry sa žalovaná dostala do omeškania s plnením náhrady škody v prvý deň po márnom uplynutí 6 mesačnej lehoty na vyjadrenie ku žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, teda 05.12.2008. Ďalšia špecifikácia úroku z omeškania bola podľa odvolacieho súdu závislá na tom, kedy boli žalobcovi zaplatené jednotlivé čiastky v rámci konkurzného konania, teda podľa toho ako sa znižovala istina. V časti úrokov z omeškania do 04.12.2008 a v časti prevyšujúcej 6,5 % uplatneného úroku z omeškania odvolací súd konanie zastavil pre späťvzatie tejto časti žaloby žalobcom v priebehu odvolacieho konania.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol, eventuálne aby ho zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

9. Na odôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP (nesprávne právne posúdenie) dovolateľka uviedla, že odvolací súd v napadnutom rozsudku vyriešil parciálne právne otázky, podstatné pre rozhodnutie vo veci, nesprávne. Ide o: - právnu otázku posúdenia aktívnej vecnej legitimácie postupníka na uplatnenie náhrady škody, ktorá bola (mała byť) v súvislosti s postúpenou pohľadávkou voči dlžníkovi spôsobená postupcovi, pričom táto je v danej veci zložená z dvoch čiastkových právnych otázok, a to: a) aké sú nároky na identifikáciu pohľadávky pri jej postúpení, b) či je možné postúpiť pohľadávku po tom, čo už došlo k jej vymoženiu v exekučnom konaní; - právnu otázku posúdenia zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ak bola škoda spôsobená konaním, ktoré predstavuje exces z výkonu verejnej moci; - právnu otázku vzniku škody a začiatku omeškania s jej náhradou.

10. Podľa dovolateľky v danej veci nie je vo vzťahu k žalobcovi založená jej zodpovednosť za škodu, ktorá bola spôsobená postupom súdneho exekútora Mgr. Gogu v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04, pretože táto škoda nevznikla žalobcovi, a súčasne na žalobcu nebola ani platne a účinne postúpená pohľadávka na náhradu tejto škody. Žalobu o náhradu škody proti žalovanej titulom nesprávneho

úradného postupu súdneho exekútora podal pôvodný žalobca VINACO HOLDINGS LIMITED, Cyprus. Tento bol v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04 v postavení oprávneného, ktorému súdny exekútor v zákonnej lehote 7 dní od právoplatnosti uznesenia o schválení rozvrhu výťažku nepostúpil výťažok z dražby nehnuteľnosti vykonanej v rámci exekúcie vedenej proti povinnému U. L. I., T. pre vymoženie sumy 50.346.150,- Sk s príslušenstvom, patriaci mu v zmysle rozvrhu výťažku schváleného uznesením súdu, a to práve vo výške 13.647.997,- Sk (453.030,50 eura). Uznesením zo dňa 26.08.2014 č. k. 22C 53/2009-200 súd prvej inštancie na základe návrhu súčasného žalobcu a jeho súhlasu so vstupom do konania namiesto pôvodného žalobcu, pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu z pôvodného VINACO HOLDINGS LIMITED, Cyprus na nového žalobcu OZETA NEO, a. s. Návrh na zmenu účastníka konania bol odôvodnený postúpením pohľadávky, ktorá je predmetom sporu zmluvou zo dňa 14.10.2011, ktorou súčasný žalobca nadobudol o. i. aj pohľadávku proti U. L. I., T. pre vymoženie sumy 50.346.150,- Sk s príslušenstvom, vymáhanú v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04, pričom v tomto návrhu súčasný žalobca uviedol, že s postúpenou pohľadávkou voči dlžníkovi mal pôvodný žalobca „postúpiť“ na spoločnosť OZETA NEO, a. s. aj právo veriteľa ako poškodeného domáhať sa náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora JUDr. Róberta Gogu v exekučnom konaní EX 25/04, ktorá je predmetom tohto konania“. Odvolací súd sa v zmysle odôvodnenia napádaného rozsudku stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky na náhradu škody voči štátu, ktorá je predmetom tohto konania, a teda žalobca je v konaní aktívne legitimovaný. Predmetný záver odvolacieho súdu však podľa dovolateľky predstavuje nesprávne právne posúdenie veci. Aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, musí tento úkon v súlade s § 37 Občianskeho zákonníka spĺňať požiadavku jasnosti, určitosti, zrozumiteľnosti. Musí byť z neho zrejماً špecifikácia výšky pohľadávky, označenie dlžníka a uvedenie právneho dôvodu jej vzniku. Bez pochybností tieto nároky nenapĺňa poznámka o pohľadávke na náhradu škody vymáhanej od Ministerstva spravodlivosti SR pri jednej z postupovaných pohľadávok. Okrem toho podľa zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 14.10.2011, a k tomu pripojenej prílohy, predmetom zmluvy bolo postúpenie portfólia pohľadávok postupcu VINACO HOLDINGS LIMITED v nominálnej hodnote 2.799.750,42 eura (50.346.150,- Sk), pri ktorej je ako dlžník uvedený U. I. L., s uvedením právneho titulu „Úverová zmluva č. 43-2154691-229 zo dňa 21.05.1992 medzi Slovenskou štátnou sporiteľňou a dlžníkom, pohľadávka na náhradu škody vymáhaná od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky“. Z uvedeného nevyplýva, že ide o pohľadávku na náhradu škody voči štátu vo výške 453.030,50 eura s príslušenstvom. Ako postupovaná je tu identifikovaná pohľadávka v hodnote 2.799.750,42 eura voči dlžníkovi U. I. L. Informatívna poznámka o uplatnení náhrady škody voči Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky spôsobenej v súvislosti s touto pohľadávkou nepredstavuje jasnú, určitú a nezameniteľnú špecifikáciu pohľadávky na náhradu škody voči štátu (ako inému/odlišnému dlžníkovi) v konkrétnej výške (inej ako v zmluve špecifikovaná pohľadávka voči U. I.), ktorá by mala byť touto zmluvou tiež postúpená na postupníka. Odvolací súd teda v dôsledku nesprávnej právnej interpretácie zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 14.10.2011 dospel k nesprávnemu právnemu záveru o riadnom a platnom postúpení pohľadávky na náhradu škody voči štátu uplatnenej pôvodným žalobcom (postupcom) na súčasného žalobcu.

11. Podľa dovolateľky nie je správny ani záver, že postúpením pohľadávky proti dlžníkovi U. L. I., T. vymáhanej v exekučnom konaní EX 25/04 prešli na súčasného žalobcu i všetky práva s touto pohľadávkou spojené, teda i právo na uplatnenie náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Mgr. Gogu v tomto exekučnom konaní. Inštitút zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nepredstavuje zabezpečovací inštitút k hlavnému záväzku pre prípad jeho neplnenia (ako napr. ručenie, záloh a pod., ktoré nasledujú hlavný záväzkový vzťah), ale osobitný záväzkový vzťah založený na zodpovednosti štátu za porušenie predpisov verejného práva orgánmi/osobami konajúcimi v jeho mene. Právo na náhradu takto spôsobenej škody potom nepatrí tomu, na koho bola postúpená pohľadávka vymáhaná v exekučnom konaní, ale tomu, komu bola škoda spôsobená. Neskoršie postúpenie pohľadávky vymáhanej v exekučnom konaní, resp. jej zvyšnej, ešte od dlžníka nevymoženej časti, teda nemá za následok súčasne aj postúpenie nároku na náhradu škody, ktorá už bola v exekučnom konaní spôsobená postupcovi ako pôvodnému oprávnenému. Okrem toho vymožením pohľadávky proti dlžníkovi U. L. I., T. v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04 došlo k jej zániku splnením, najneskôr ku dňu právoplatnosti uznesenia exekučného súdu o schválení rozvrhu

výťažku. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že vymožená suma následne nebola poukázaná vtedajšiemu oprávnenému. Následne tak nemohla byť táto pohľadávka, v časti v ktorej zanikla splnením vymožením v exekučnom konaní, predmetom postúpenia.

12. Dovolateľka namietla aj nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu v otázke posúdenia zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ak bola škoda spôsobená konaním, ktoré predstavuje exces z výkonu verejnej moci. Podľa žalovanej bolo v spore podstatné posúdiť, či konanie súdneho exekútora, ktorý si ponechal vymožené finančné prostriedky má znaky nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora, pri ktorom štát zodpovedá za škodu, alebo takéto konanie je mimo akéhokolvek rámca činnosti štátneho orgánu a predstavuje exces, preto štát za spôsobenú škodu nezodpovedá. Tu dovolateľka poukázala na názor ústavného súdu, podľa ktorého právne normy upravujúce exekučné činnosti nie je možné vykladať tak, aby poskytovali súdnemu exekútorovi široký priestor na potenciálne zneužívanie jeho postavenia s vedomím, že zodpovednosť za jeho konanie prevezme štát. Takýto výklad by nezodpovedal zásade materiálnej ochrany základných práv (II. ÚS 165/2012).

13. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedal absolútne žiadnu odpoveď na túto otázku (resp. námietku žalovanej) vznesenú v odvolacom konaní, teda či konanie súdneho exekútora v tejto konkrétnej veci predstavuje nesprávny úradný postup v rámci výkonu verejnej moci, alebo ide už o exces z výkonu verejnej moci, za ktorý však žalovaná nenesie zodpovednosť v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z., čo odôvodňuje aj uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Až v priebehu odvolacieho konania vyšla najavo nová skutočnosť, že Mgr. Goga bol v súvislosti s nevyplatením plnenia vymoženého v exekučnom konaní sp. zn. EX 25/04 rozsudkom súdu zo dňa 20.05.2021 právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa a sprenevery, a súčasne mu bola uložená povinnosť nahradiť poškodenému OZETA NEO, a. s. škodu vo výške 453.030,50 eura, teda sumu zodpovedajúcu nevyplatenému plneniu z exekúcie. Žalovaná túto námietku vzniesla v priebehu odvolacieho konania, konkrétne v písomnom podaní k veci samej zo 14.06.2023, po tom, čo sa o vydaní právoplatného odsudzujúceho rozsudku dozvedela. Boli splnené predpoklady pre aplikáciu § 366 písm. d) CSP a odvolací súd bol povinný sa predmetnou námietkou žalovanej ako prostriedkom jej procesnej obrany proti uplatnenému nároku riadne zaoberať a s touto sa vo svojom rozhodnutí vysporiadať. Z obsahu odôvodnenia napádaného rozsudku je však zrejmé, že odvolací súd v ňom nedal absolútne žiadnu odpoveď na túto právnu otázku a námietku žalovanej smerujúcu k popretiu žalobou uplatneného nároku.

14. Nakoniec dovolateľka namietala aj proti právnenému posúdeniu jej omeškania s náhradou škody, ktoré bolo zo strany odvolacieho súdu podľa nej nesprávne. Podľa odvolacieho súdu na jej omeškanie nemá vplyv priebeh a ukončenie konkurzného konania vedeného na majetok bývalého súdneho exekútora Mgr. Gogu, keď konkurzné konanie a jeho výsledok majú vplyv len na výšku priznanej istiny - náhrady škody od štátu, podľa výsledku konkurzu. Podľa odvolacieho súdu sa dovolateľka dostala do omeškania s plnením náhrady škody prvý deň po márnom uplynutí 6 mesačnej lehoty na vyjadrenie ku žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. S uvedeným dovolateľka nesúhlasí. Uplynutie lehoty na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody neznamená vždy bez ďalšieho aj začiatok omeškania štátu s plnením náhrady škody. Nevyhnutnou podmienkou pre to, aby sa štát mohol dostať do omeškania s plnením náhrady škody, je totiž v prvom rade samotný vznik škody a tiež ustálenie rozsahu jej náhrady. Škoda, za ktorú má byť zodpovedný štát, pritom podľa ustálenej judikatúry nevznikne skôr ako je preukázaná nemožnosť uspokojenia pohľadávky zodpovedajúcej rozsahu uplatnenej náhrady škody iným spôsobom (vrátane vydania bezdôvodného obohatenia) od subjektu, ktorý bez právneho dôvodu získal majetkový prospech na úkor toho, komu bolo do majetkovej sféry zasiahnuté (1Cdo/128/2019, 4Cdo/199/2005, 4Cz 110/84, stanovisko občianskoprávneho kolégia NS ČSSR sp. zn. Cpjf 183/82, 7Cdo/16/2011, 4MCdo/3/2014 a pod. alebo rozhodnutia ústavného súdu III. ÚS 361/09, II. ÚS 17/2013, II. ÚS 570/2013). Žalobca si nepochybne nárok na peňažné plnenie v totožnej sume a z rovnakého skutkového základu ako voči dovolateľke uplatnil aj priamo voči bývalému súdnemu exekútorovi Mgr. Gogovi v konkurznom konaní a v rámci predmetného konkurzu bol žalobca aj čiastočne uspokojený. V čase podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ako

aj v čase uplynutia lehoty 6 mesiacov od podania tejto žiadosti, mal teda žalobca možnosť domôcť sa uspokojenia jeho nároku priamo voči Mgr. Gogovi, čo vylučuje vznik škody, resp. vznik práva na náhradu škody voči dovolateľke v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. a tým súčasne aj jej prípadné omeškanie s plnením náhrady takejto škody.

15. K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca. Podľa neho je námietka nesprávneho právneho posúdenia jeho aktívnej vecnej legitímácie nedôvodná. Postúpenie pohľadávky upravuje Občiansky zákonník, ovládaný zásadou zmluvnej voľnosti; do súkromno-právneho vzťahu medzi postupcom a postupníkom by súd v žiadnom prípade nemal zasahovať, čo platí najmä v prípade, keď i) medzi postupcom a postupníkom nebolo sporné, že na žalobcu bolo s pohľadávkou, v súvislosti s ktorou vznikla škoda, postúpené aj právo domáhať sa náhrady škody, ktoré bolo predmetom tohto konania, zároveň ii) platí zásada, že postavenie žalovanej (ako povinnej osoby zo zodpovednostného vzťahu) sa zmenou veriteľa nemení. Okrem toho v danom spore konajúci súd pripustil zmenu účastníka na strane žalobcu, takže musel mať preukázané, že nastala právna skutočnosť, s ktorou bol prevod alebo prechod práva, o ktorom sa koná, spojený. Žalobca tým nespochybňuje ani nenamieta povinnosť súdu skúmať vecnú legitímáciu v priebehu celého konania. Vo výsledku môže súd žalobu zamietnuť, aj keď len vtedy, ak sa preukáže iné dôvody, týkajúce sa samotného hmotného práva, o ktorom sa koná. Žalobca nesúhlasí ani s názorom dovolateľky, že nie je možné postúpiť pohľadávku potom, čo došlo k jej vymoženiu v exekučnom konaní. K zániku pohľadávky vymožením v exekučnom konaní (bez toho, aby bola oprávnenému vyplatená akákoľvek suma vymožená exekútorom) sa súdna prax doposiaľ relevantným spôsobom nevyjadřila. Tvrdenie dovolateľky o zániku pohľadávky oprávneného „najneskôr (?)“ ku dňu právoplatnosti uznesenia exekučného súdu“ nie je správne a nemá oporu v Exekučnom poriadku a ani v iných ustanoveniach predpisov hmotného práva. Exekučný poriadok termín zánik vymáhanej pohľadávky ako následok príklepu v dražbe, zaplatenia najvyššieho podania a ani schválenia rozvrhu výťažku uznesením súdu nepozná, nepoužíva a so žiadnou z vymenovaných právnych skutočností nespája. Pohľadávka oprávneného teda nemohla zaniknúť ani ku dňu príklepu v exekučnej dražbe a zaplateniu najvyššieho podania v roku 2001, ani ku dňu právoplatnosti uznesenia o schválení rozvrhu výťažku v roku 2008. Zánik pohľadávky zákonodarca spája s vyplatením oprávnených nárokov z vymoženej alebo povinným uhradenéj sumy, až potom môže logicky nasledovať ukončenie exekúcie a vrátenie poverenia. Len v prípade, ak by súdny exekútor splnil zákonnú povinnosť a v zákonom určenej lehote vyplatil časť výťažku z dražby určený na uspokojenie pohľadávky oprávneného, došlo by k uspokojeniu pohľadávky a v tejto sume by pohľadávka zanikla. Pokiaľ ide o ďalšie námietky dovolateľky voči právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, žalobca uviedol, že rozhodovacia prax v sporoch o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom ustálila, že poškodený má právo domáhať sa náhrady škody tak od exekútora ako škodcu, ako aj od povinnej osoby zo zodpovednostného vzťahu, teda voči obojm týmto subjektom. Právo domáhať sa náhrady škody existuje popri pohľadávke, vymáhanej v exekučnom konaní, ktorá z dôvodu nesprávneho úradného postupu exekútora nebola uspokojená. V prípade plnenia jednej z povinných osôb, či už škodcu alebo povinnej osoby v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., v rozsahu plnenia zanikne pohľadávka poškodeného vymáhaná v exekučnom konaní voči jeho dlžníkovi. V prípade, ak škodu poškodenému uhradí dovolateľka ako povinná osoba zo zodpovednostného vzťahu, zo zákona jej vzniká povinnosť vymáhať vyplatenú sumu od škodcu. Zodpovednostný vzťah nemá nič spoločné so zabezpečovacím inštitútom, čo žalobca ani nikdy netvrdil. Čo sa týka uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľka v snahe zbaviť sa zodpovednosti našla novú argumentáciu v rozlišovaní „intenzity“ protiprávneho konania, teda v tom, či sa protiprávne konanie javí ako exces alebo nie. Jednou zo základných podmienok pre uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. je povinnosť poškodeného preukázať protiprávne konanie orgánu verejnej moci, teda porušenia takých povinností, ktoré pre výkon verejnej moci orgánu verejnej moci ukladá Ústava a právne predpisy Slovenskej republiky. Za protiprávne konanie je potrebné označiť akékoľvek porušenie povinností súdneho exekútora postupovať v súlade s ústavou, exekučným poriadkom a zákonmi Slovenskej republiky. Zo zákona č. 514/2003 Z. z. nevyplýva, že povinná osoba preberá zodpovednosť len za protiprávne konanie, sankcionované normami civilného práva, pričom za konanie, sankcionované normami trestného práva, zodpovednosť nenesie. Podľa žalobcu akékoľvek protiprávne konanie súdneho exekútora, je potrebné považovať za exces, teda konanie, vybočujúce z pravidiel uložených zákonom, bez ohľadu na to, či je posudzované podľa ustanovení civilného, alebo

trestného práva a bez ohľadu na výšku škody. Ak pri objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom nie je potrebné skúmať úmysel, je bez právneho významu zaoberať sa pohnútkami súdneho exekútora alebo spôsobom, ako s výťažkom z exekúcie naložil. Nakoniec k otázke posúdenia vzniku škody a začiatku plynutia omeškania s jej náhradou žalobca uviedol, že ani tu nie sú závery dovolateľky správne. Otázka konkurencie bezdôvodného obohatenia a náhrady škody závisí od charakteru spoločenského vzťahu medzi poškodeným a škodcom; v prípade škodcu, ktorým je súdny exekútor, neexistuje taký vzťah, ktorý by zodpovedal naplneniu niektorej zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia a preto rozhodnutia, na ktoré poukazuje dovolateľka a ktoré majú rovnaký skutkový základ v porušené povinnosti súdnym exekútorom sú buď prekonané aktuálnou judikatúrou, alebo ich nesprávne interpretuje. Odvolací súd z predložených listinných dôkazov správne určil, kedy vznikla škoda spôsobená exekútorom ako škodcom a rovnako správne určil (s odkazom na ustálenú súdnu prax), kedy sa dovolateľka dostala do omeškania s povinnosťou škodu nahradiť. Záverom žalobca uviedol, že nepovažuje za relevantný ani jeden z dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a aj dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 a 2 CSP) a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

18. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

20. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie. Súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa nároku, o ktorom rozsudkom rozhoduje a musí byť z neho zrejmé, ako o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil. V

rozsudku musí byť posúdený celý predmet konania v jeho komplexnosti, vo všetkých problematických otázkach, ktoré sú súdnym konaním otvorené. Súd je v konaní povinný poukázať a dostatočne sa zaoberať s argumentami, ktoré žalovaný nárok podporujú, aj s tými, ktoré ho spochybňujú. Aby rozsudok bol preskúmateľný a mohol byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa predmetu konania a musí byť z neho zrejmé, na základe akých dôvodov o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

21. Záver, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces vyplýva tak z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*), judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad IV. ÚS 14/07, III. ÚS 107/07) i z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (napríklad 2Cdo/31/2019, 2Cdo/127/2023, 7Cdo/41/2025, 1Cdo/57/2023).

22. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľka opodstatnene namieta nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 387 ods. 3 CSP sa náležite nevysporiadal s relevantnými námietkami uplatnenými žalovanou v odvolacom konaní, týkajúcimi sa nesprávneho posúdenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednostného vzťahu medzi stranami sporu vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody v súvislosti s predmetným exekučným konaním.

23. Z obsahu spisu vyplýva, že v čase odvolacieho konania vedeného o odvolaní žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 27.02.2020 č. k. 22C 53/2009-774 bolo dňa 24.06.2022 odvolaciemu súdu doručené zo strany žalobcu podanie, ktorým odvolaciemu súdu na dôkaz nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora Mgr. Gogu predložil rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 20. mája 2021 sp zn. 1T/28/2017, ktorým bol menovaný uznaný vinný zo spáchania trestného činu sprenevery, ktorým oprávnenému v exekučnom konaní spôsobil škodu, ktorej náhrada je predmetom sporu. Žalobca výslovne uviedol, že predmetný rozsudok nemohol predložiť v konaní pred súdom prvej inštancie, pretože v trestnej veci menovaného bolo rozhodnuté až po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie. Podanie žalobcu odvolací súd žalovanej nedoručoval. Následne vykonal odvolací súd dňa 04.04.2023 pojednávanie, na ktorom oboznámil doterajší priebeh konania a k veci sa vyjadrili zástupcovia strán sporu. Pojednávanie potom odvolací súd odročil na neurčito. Z obsahu zápisnice o pojednávaní odvolacieho súdu potom nevyplýva, že by odvolací súd osobitne oboznámil žalovanú s podaním žalobcu zo dňa 24.06.2022, resp. so žalobcom predloženým rozsudkom v trestnej veci Mgr. Gogu. Dňa 07.06.2023 žalovaná nahliadala na odvolacom súde do súdneho spisu, o čom svedčí úradný záznam odvolacieho súdu. Dňa 15.06.2023 bolo odvolaciemu súdu doručené elektronicky podanie žalovanej, v ktorom uviedla, že sa pri nahliadnutí do súdneho súdu oboznámila s rozsudkom súdu v trestnej veci Mgr. Gogu, ktorý jej dovtedy nebol známy, a ktorý s ohľadom na dátum vyhlásenia rozsudku nemohol byť ako dôkaz predložený a vykonaný v konaní pred súdom prvej inštancie a preto ide o v odvolacom konaní prípustnú novotu. V tejto súvislosti doplnila svoju odvolaciu argumentáciu o tvrdenie, že uvedené konanie súdneho exekútora, ktoré bolo posúdené ako trestný čin predstavuje exces z jeho právomoci a preto žalovaná ako štát za škodu, ktorú ním súdny exekútor spôsobil nezodpovedá, pretože nejde o nesprávny úradný postup pri výkone exekúcie. Následne žalovaná rozvíjala v podaní tieto svoje úvahy s poukazom aj na znenie zákonných ustanovení Exekučného poriadku, rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky i najvyšších súdov Slovenskej aj Českej republiky. Tieto svoje argumenty žalovaná zopakovala aj na ďalšom pojednávaní odvolacieho súdu dňa 27.06.2023, na ktorom odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorý je tu preskúmvaný dovolacím súdom.

24. Odvolací súd vo svojom rozsudku z 27. júna 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 v spojení s opravným uznesením zo dňa 12. októbra 2023 sp. zn. 5Co/76/2023 na predložený rozsudok súdu v trestnej veci súdneho exekútora Mgr. Gogu a s tým spojenú argumentáciu žalovanej o excese súdneho exekútora

Mgr. Gogu z jeho právomoci pri výkone exekúcie a teda nedostatku nesprávneho úradného postupu ako základného zákonného predpokladu vzniku zodpovednostného vzťahu medzi stranami sporu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nijako nereagoval.

25. Z obsahu spisu je pritom zrejmé, že rozsudok súdu v trestnej veci súdneho exekútora Mgr. Gogu predložil v odvolacom konaní žalobca, pričom ide o rozsudok vyhlásený 20. mája 2021, teda po dni vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie v predmetnej právnej veci (27. februára 2020) a tak sa jedná o prostriedok procesného útoku, resp. obrany (podľa toho, ktorá strana sporu naň poukazuje), ktorý strany nemohli bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie a ako novota bol v odvolacom konaní prípustný (§ 366 CSP). Žalovaná, ktorá sa o tomto dôkaze dozvedela zjavne až pri nahliadnutí do súdneho spisu v odvolacom konaní (z obsahu spisu nevyplýva, že by sa účastnila ako poškodená v trestnom konaní, a v tejto právnej veci jej odvolací súd podľa spisu predmetný trestný rozsudok po predložení žalobcom nezasielal ani neoboznámil na pojednávaní) na tento prostriedok procesného útoku žalobcu bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o ňom dozvedela, poukázala a spojila s ním novú, dovtedy nepoužitú právnu argumentáciu o excese súdneho exekútora Mgr. Gogu z jeho právomoci pri výkone exekúcie, ktorá mohla mať rozhodujúci vplyv na právne posúdenie dôvodnosti žaloby žalobcu.

26. V uvedenej procesnej situácii mal odvolací súd vo svojom rozhodnutí na túto novú právnu argumentáciu žalovanej reagovať. Mal sa s námietkou žalovanej, že išlo o exces, dôsledne zaoberať, a to aj v súvislosti judikatúrou, na ktorú poukázala, a podľa jednotlivých znakov, ktoré z judikatúry dovolacieho súdu možno vyvodiť (6Cdo/27/2016) vyhodnotiť, či ponechanie si vymožených peňazí exekútorom je exces z jeho právomoci, svojvôľa alebo len nesprávny úradný postup vychádzajúci z nesprávnej aplikácie jeho zákonných povinností (pre porovnanie pozri i sp. zn. 1Cdo/128/2019). Keďže tak odvolací súd neurobil, nesplnil svoju povinnosť rozhodnutie náležite odôvodniť, čím porušil práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Tento nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je v tomto prípade tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, že jeho intenzita sama osebe predstavuje porušenie základného práva dovolateľky na spravodlivý proces. Táto vada v procesnom postupe dovolacieho súdu potom zakladá prípustnosť i dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

28. Z uvedených dôvodov dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 v spojení s § 450 CSP), pričom nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti dovolateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

29. O náhrade trov dovolacieho konania a náhrade trov pôvodného konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 :0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.